

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția. Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond.

Ei între sine.

Sibiu, 26 Februarie n.

În patria noastră s'a format un partid nou sub conducerea fostului ministru president Bánffy.

Despre par idul acesta în timpul din urmă s'a scris mult în presa de la noi.

Fostul ministru-president Bánffy e bine cunoscut de pe timpul cât a fost în fruntea celor două mari comitate cu populație compactă românească: Solnoc-Doboca și Bistrița-Năsăud, cum a călcat în picioare toate drepturile constituționale, cum n'a respectat legile, și cum a forțat magiarizarea pe toate terenurile.

El este bine cunoscut și din timpul cât a fost ministru-president, din care post l'a putut scote numai o obstrucție a tuturor elementelor din parlament.

Urmărește un scop popular între Magiari, unificarea statului, contopirea tuturor elementelor în elementul magiar.

Represintă deci direcțiunea cea mai șovinistă, și desfacerea stégului în partidul cel nou înseamnă manifest de război de estirpare, și el nou naționalităților ne este anunțat.

Că este îndreptat noul partid în contra actualului partid, aceea se face numai pentru-că cel de la putere partid nu este destul de radical, nu este destul de agresiv față cu naționalitățile, sau cu nomenclatura oficială vorbind, nu este destul de liberal.

În programul seu noul șef de partid promite favoruri confesiunilor și cu deosebire promite favoruri bisericei romano-catolice, spre a câștiga voturile populațiunii romano-catolice.

Totodata promite, că în executarea legilor de la 1848 va fi cu considerare la toate confesiunile acatolice.

În mod oficial punctul acesta din programul partidului celui mai nou este de următorul cuprins:

„Ajutorarea sistematică a bisericilor acatolice, fără vătămarea drepturilor și libertăților lor, spre a asigura bunăstarea preoților lor și a scuti pe credincioșii lor de sarcinile neegale (neproporționate).

Cuvintele acestea au stîrnit mare nemulțămire, indignațiune și conternare în cercurile reformate, și presa din capitala țerii a pornit o campanie vehementă în contra acestui punct din programul baronului Bánffy.

Dacă se va asigura bisericei romano-catolice autonomia, la care se lucră de mult, și se lucră cu intențiune, atunci va trebui să urmeze secularizarea averilor date bisericei acesteia, ele vor trece în mâna statului și atunci și preoțimea romano-catolică va veni a fi împărțită de către stat în rënd cu preoțimea celorlalte confesiuni.

Numai în chipul acesta și închipuiește bună-ură ziariul „Magyar Szó” regularea autonomiei bisericei romano-catolice, și acest ziaru până acuma a fost ziarul personal al celui mai în etate curator al bisericei reformate de la noi, al baronului Bánffy.

Acésta ar fi una și — o spunem din capul locului — cea mai mică din durerile omenilor cari vorbesc prin colonele acestui ziaru.

Durerea cea mai mare este, că în programul cel nou se ia ca punct ajutorarea bisericilor acatolice.

Până acuma vorba a fost numai de biserica reformată, dacă este, ca statul să aplice legile de la 1848.

Cam 5 milioane de corone ar pute da statul anual, și suma acésta vine a se da numai bisericei reformate.

Căci se nu se uite lucrul principal: statul are să întărească numai elementul magiar, și acela este numai în biserica reformată.

Să se știe, că românii nu pot fi luați în combinațiune când este vorba să se dea favoruri materiale bisericilor din patria noastră.

Însă în cazul de păcat extrem, când ar fi să se dea ajutoru și bisericilor române, atunci acela nu s'ar pute da în

sensul programului baronului Bánffy, „fără vătămarea drepturilor și a libertății bisericilor acatolice” din contră, dacă ar fi să se dea Românilor de pildă vre o ajutorare, atunci aceea s'ar pute face tocmai cu vătămarea drepturilor și a libertăților bisericei românești.

Acésta este certa cea mai nouă a reformatorilor de la noi, asupra acestora se certă „ei între sine”.

A fost curată nebunie din partea idealistilor de la 1868 că au dat Românilor drepturile actuale; a fost adevărată nebunie că li-s'a întregit venitul preoților români, cari până la întregirea venitelor de la stat, abia aveau o felie de mămăliguță.

Așa vorbesc în public ei între sine. Acésta este cointesența liberalismului modern.

Certă mare. În ședința de Marți a delegațiunii ungare s'a întemplat ceva senațional. Apponyi și ministrul-president Tisza — „s'au certat urit”.

Deja cu zile mai nainte organele de publicitate aderente lui Apponyi vestiau că în ședințele plenare ale delegațiunii Apponyi în firul discuției asupra bugetului militar „și va motiva opoziția” față cu programul militar al guvernului. Acésta „motivare” s'a întemplat în ședința de Marți. Apponyi a criticat fără cruțare așa numitele *concesiuni* esoperate de Tisza cu privire la validitatea pretensiunilor magiare în armată, la ce Tisza i-a răspuns agitat, demascându-l că totdeuna a șorât, nici-odată nu a fost în clar națiunea cu programul lui politic, de aceea nici nu l'a primit ca „conducătoru al ei” (adecă ministru-president). I-a spus în față, că sub Bánffy, în ceea-ce privește educația în școlile militare a declarat că programul seu e esauriat prin înființarea celor câteva stipendii pentru elevi magiari ai Ludoviceului din Budapesta; că în ancheta partidului liberal pentru compunerea programului militar s'a declarat mulțămît cu programul compus acolo, pentru a cărui realizare s'a angajat guvernul actual, — ear' acum vine și critică același program. În firul replicii sale ministrul-president a declarat, că „scopul acelei anchete nu a fost să năsim a da

oficieri armatei magiare de drept public („közjogi magyar hadsereg”), ci să satisfacem anumitor dorințe naționale fără a ne atinge de organizația armatei comune („a közös hadsereg megbolygatása nélkül”), ear' la fine, arătându i că prin inconsecuența și ecuivocitatea politicei lui a ținut națiunea în rătăcire referitoriu la intențiile lui, a zis că „ar fi o mare primejdie, dacă națiunea s'ar lua după vorbele seducătoare ale lui Apponyi”.

De sine înțeles, că Apponyi nu a putut să rămână dator cu răspunsul, așa că din discuția bugetului s'a ales certă strășnică între contele Tisza, acum la fotelul de ministru-president, și între contele Apponyi, vecinie aspirat de ministru-president, — certă, al cărei efect se va simți în discuțiile din dietă și de care se bucură mult obstrucționistii, sperând că după acest „ultragiu” Apponyi și partisanii si vor face în dietă strășnică opoziție guvernului, ceea-ce va mîna apa pe mîra lor, a obstrucționistilor.

Ședințele dietei. Dieta ungară și va reîncepe ținerea ședințelor Lună (29 Febr. n.), ținend atunci ședința formală și rămînend a-și începe ședințele meritice Marți.

Primul deputat bánffyst. Săptămîna acésta s'a făcut alegere de deputat dietal în cercul Csikszhereda, fiind ales Györgypál Domokos față cu candidatul guvernamental, care a rămas în minoritate.

Nou alesul e aderent al partidului nou, înghiebat de Bánffy; după unii însă e ugrișt. Se pare însă că versiunea primă e cea adevărată, ceea-ce indică în câtva și modul cum a decurs alegerea, carea — conform descrierii ce i-o face semioficiolă „Budapesti Tudósító” — a fost în tocmă cu cele de pe timpul când Bánffy era la putere. Alegătorii opoziționali erau fanatisați până la extrem; în o comună în două rënduri au pușcat pe ferestă în locuința notariului comunal; în alta au atacat în hotar pe primariul, care numai cu pușcături de revolvér i-a putut ține departe de el; în Csikszhereda au pușcat pe ferestă în locuința unui profesor, ear' asupra unui alegătoriu guvernamental din clasa inteligentă au pușcat pe stradă, trecîndu-i glonțul pe lângă pîlărie; în o altă comună în timp de 24 ore s'au întemplat

FOIȘORĂ

Igiena scolară

de Dr. I. Ben.
(Urmare).

Câți copii să se primească în o clasă?

Motive igienice și didactice cer, ca un învățător să nu aibă mai mult de 50—60 elevi. Un număr mai mare, date fiind măsurile maxime ale încăperilor școlai, consumă rapid cantitatea disponibilă de oxygen și oferă bogată ocaziune de molipsire cu morbi infecțioși. De altă parte învățătorului fi este cu neputință a-i controla cu deosebire când scriu sau desenează.

În Germania numărul maximal al elevilor pentru o clasă e normat cu 50, în Engiltera cu 40, în Franca cu 50, în Svițera cu 42, în Ungaria și România cu 80 (!).

Aibă elevi mulți sau puțini, pentru a paraliza neajunsurilor ce urmează din petrecerea la un loc a lor, învățătorul inteligent va căuta, ca elevii săi să fie totdeuna curați, îmbrăcați bine, în special va eschide dela școală pe cei afiți de boale molipsitoare și parasiți, și nu va pierde nici o ocaziune a informa pe părinți asupra neajunsurilor constatate.

Să trecem la însași instrucția.

Împrejurările, în cari se află școlaele noastre populare cele mai multe, cer, ca timpul instrucției să se împartă pe înainte de ameași și pe după ameași. Nu e mare numărul comunelor dela munte, cari să fie așa de împrăștiate, ca să fie

nevoie a cruța pe copii de a mai merge acasă și a se întoarce iară la școală. În acestea puține, fără îndoială, se impune a ținea oarele de instrucție întruna, cu pauzele necesare.

Timpul instrucției dinaintea amezii să se înceapă la oarele 8, nu mai de timpuriu. Copiii în etate de 6—12 ani dorm mulțor, ei abia se trezesc cătră oarele 7; iar a-i trezi cu puterea nu este igienic. După trezire nu pot alerga îndată la școală; ei trebuie să se spele, să se îmbrace, să mănăce și să isprăvească toate necesitățile corporale (la ce să fie dedați cu stricteță!) pentru a nu fi siliți să conturbe mersul instrucției.

În lunile Decembre și Ianuarie, când ziua e atât de scurtă, din cauza întunecimei instrucția de dimineața s'ar putea începe cu 1/2 oară mai târziu.

Instrucția de după ameași să înceapă de obicei la oarele 2, în lunile Decembre și Ianuarie la 1 1/2.

Cele mai multe dintră studiile grele să se predee dimineața, cele mai ușoare după ameași. Dimineața creerul copiilor e mai odihnit, mai primitor de cunoștințe.

Înainte de amiași instrucția poate dura trei oare, iar după ameași una, cel mult două oare.

Toți învățătorii pot confirma constatarea, că e lucru greu a ținea copii timp îndelungat liniștiți și atenți. Dar cine nu știe, că și omul mare, b. o. soldatul, ținut mult în nemișcare, cu atențiunea încordată, se simte rău.

Urmarea logică a acestei împrejurări este, că instrucția să nu țină 2—3 oare fără întrerupere; pentru copii de 6—12 ani și o oară neîntreruptă de instrucție este prea obositoare, vătămătoare chiar și nu dă rezultate ce mulțămesc.

Durata unei prelegeri (lecțiuni) în școlaele populare la nici un cas să nu treacă de 40 minute, pentru clasa primă ar fi de dorit chiar și numai 30 minute. Regulamentele școlare din România prescriu, că la copiii începători lecțiunile să nu dureze peste 25 minute (Dr. I. Felix).

Că aceste termene nu sunt prea mici, mai curând prea mari, o dovedesc cercetările lui Chadwick. Acesta a constatat, că un individ:

de 5—7 ani poate fi atent circa 15 minute

„ 7—10 „ „ „ „ 20 „

„ 10—12 „ „ „ „ 25 „

„ 12—16 „ „ „ „ 30 „

Ce înțeles are a lungi durată lecțiunii, când elevii nu mai sunt atenți, în urmare nu mai aud ce spune dascălul?

Sunt igienisti, cari cer, ca timpul instrucției să se împartă în jumătăți de oară. Dreptatea e pe partea lor. Dar obiceiul cu instrucția împărțită în oare este prea înrădăcinat; va mai trece mult timp până ce factorii competenți se vor decide a face această reformă.

După fiecare lecțiune să urmeze o pauză de 15 minute. Creerul obosit, atât al elevilor cât și al dascălului, cere timp de restaurare; ochiul pretinde un orizont mai larg de cum i-l pot oferi obiectele de studiu, pe cari trebuie să le fixeze în cursul prelegerii; musculatura încărcată unilateral strigă după libertate; plămânii molestați în acțiunea lor prin ședere oftează după o respirație mai neîmpedecată, nu mai puțin după aer curat, dat fiind că în școală aerul se încăcă repede cu bioxyd de carbon. Tot motive puternice, cari pledează pentru pauză întră diferitele lecțiuni.

patru incendii, toate pe la alegătorii guvernamentali, etc., așa că partea cea mai mare din alegătorii guvernamentali în ziua alegerii n'au cutezat să se prezinte la urnă.

Așa spune semioficios. Ear' dacă adevăr spune, atunci se pare totuși că noul deputat e — de al lui Băffy.

Răsboiul. Se raportează oficial, că comanda oștirilor rusești de pe câmpul războiului ruso-japonez și-a mutat cuartierul general de la Port-Arthur la *Carbin*, departe în nordul Mandjuriei, aproape de granițele Siberiei și de portul siberian Vladivostoc. Prin aceasta e adevărat acum, că Rușii pun pondul principal al războiului pe operațiunile de pe uscat, stând deocamdată în defensivă și apărând calea ferată și rețeaua telegrafică față de bandede de haiduci (boxeri), organizate de oficerii japonezi, cu menirea de a împiedeca concentrarea trupelor rusești.

Lupte regulate într-o oștiră dușmane se vor întâmpla însă numai peste mult timp — cel puțin așa e planul Rușilor, cari voesc să le sosescă mai întâi trupele plecate din Europa și din Siberia.

Despre operațiunile pe apă cea mai de căpetenie știre e, că Sâmbătă flota japoneză a dat un nou atac asupra Port-Arthurului, dar' a fost respinsă cu mari pierderi. Șese vase de război li s'au cufundat. Intrebarea e însă, că ce și cât e adevărat din știrea aceasta?

Iubileul societății academice „Junimea”.

(Raport special).

Cernăuți, 15 Febr. n.

(Fine).

După acestea a urmat o serie de peste 20 vorbiri la adresa membrilor onorari și emeritați ai societății, la adresa societăților culturale din țară, la adresa societăților academice din regat și din Austro-Ungaria, pentru dame, presă, popor, etc. După fiecare vorbire a urmat răspunsul acelora, pentru cari s'a vorbit.

Dintre răspunsuri remarcă vorbirea frumoasă a dlui *Nicu Fortunescu*; dsa a predat „Junimei” o lentă treicoloră din partea „Unirii studenților” din București.

Din partea studenților macedo-români din București a vorbit dl *Covată*. Dsa s'a prezentat în costum național macedo-român și a adus ca semn al dragostei frățești o cunună de lauri.

Delegatul societății „Petru Maior” din Budapesta, dl *Seb. Stanca*, a închinat pentru înfrățirea studenților români de pretutindenea.

Dar' pline de entuziasm juvenil au fost toate vorbirile, așa, că comersul festiv a fost ocaziunea, la care frații întruniți din departări și-au deschis inimile și și-au dat expresiune vie bucuriei, dorurilor și sentimentelor de cari erau stăpâniți.

Printr-o vorbire corul „Junimei” a cântat cântece naționale și așa cu vorbiri și cântări am petrecut până către 2 ore după miezul nopții.

În ziua următoare (10 Febr.) oșpeții au fost conduși la vizite și au cercetat instituțiunile românești din oraș. Cu toții au rămas plăcut impresionați de cele vădute, convingându-se, că — deși Românii de aici trăiesc într'un învâlmășag de diferite popore — cu toate acestea în societatea românească pulsăză o viață națională.

Sera la orele 9 s'a început balul în sala filarmonică frumos decorată. Fost-a balul „Junimei” totdeauna apogeul carnavalului, dar' cel de acum a stat mai presus de toate. Costumul național a fost foarte bine reprezentat; cam vre-o 40 de domnișore au apărut în costum românesc.

Ordinile de dans au fost alese cu mult gust artistic; ele conțin și două tablouri colorate: unul al lui *Stefan cel Mare*, ear' altul mănăstirea Putna, unde-și dorme eroul somnului de veci.

A doua zi după bal au plecat unii dintre oșpeți a casă, ear' reprezentanții societăților academice și membrii „Junimei”, ca să aibă o amintire plăcută a întrunirii lor frățești, s'au fotografiat într'un tablou.

La Putna.

În aceeași zi la orele 4 p. m. au ținut studenții întruniți la Hotel Central o consfătuire relativ la serbările aniversării alor 400 de ani de la moartea lui *Stefan cel Mare*, ce vor avea loc în Iulie al acestui an.

S'a primit unanim următorul plan de organizație:

Tinerimea universitară din Cernăuți să se constituie într'un comitet central, care va avea să aranjeze și să stabilească programul festivităților.

Mai departe: tinerimea română de la toate celelalte universități să-și aleagă câte un comitet „ad-hoc”, care să stea în legătură cu comitetul central din Cernăuți, să se îngrijescă de cele de lipsă și să facă propagandă pentru-ca la serbare să participe cât mai mulți Români din toate părțile.

Sera la orele 8 a fost cină comună tot la hotel Central. Au luat parte: dl baron *Eudoxiu Hurmuzachi*, dl *Otto cav. de Flondor*, consilierul *Isopescu* etc. Dl br. *Hurmuzachi* a vorbit pentru oșpeții străini. Presidentul „Junimei” a mulțumit oșpeților pentru participare. În numele societăților surori a răspuns dl *Căpățînă*.

Vineri în 12 Febr. au plecat toți delegații societăților academice însoșiți la gară de membrii „Junimei” în frunte cu presidentul și comitetul societății.

Salutul de adio a fost: La revedere la Putna.

Au fost frumoase și înălțătoare aceste serbări. Ele au contribuit mult la ridicarea prestigiului societății „Junimea” și au dat oca-

siune tinerilor români de pretutindenea, ca să se cunoască, să-și comunice reciproc ideile, și să încheie legături strinse de frăție, legături, cari pentru viața publică de multe-ori sunt de mare folos.

Culiță.

† Dumitru A. Mosora.

Vădutul și nevădutul sunt deopotrivă și se amestecă neconștient în lucrurile omenești. Cei mai mulți îndeplinesc ceea-ce se vede, se aude, ceea-ce cade sub simțuri. Dar' la puțini de tot, pe lângă fapta materială, pe lângă ori-ce faptă materială a lor se mai adaugă ceva, o emanație neconștientă a sufletului lor mare și bun, care înalță fapta, o idealizează. Și acest prinos personal de aur curat, cade adânc în inimi și formeză aici o statuă, pe care numai slab o pot imita pe urmă statuetele de piatră sau de bronz.*

Dacă viața lui Dumitru A. Mosora ar fi fost mai lungă, așa că mai mulți să fi avut prilejul de a cunoște spiritul său neobișnuit de viu și inima lui deosebit de bună, n'ași fi silit să scriu aceste rânduri, cari într'un moment, când căldura luminată a minții lui pare-că ne încunjură încă, îmi par curioase și mă înspăimântă. Dar' așa, că repozatul în Domnul, abia ajuns în flăcări vieții, a și fost chemat în lăcașurile dreptilor, — cuvîne-se — nu pentru el, căci el din lumea sa nestrăbătută nu mai cere nimic, ci fiind-că o cere acesta rostul bun și cuvințios al lucrurilor, — să cercăm în aceste momente a ne da seama: cine a fost D. A. Mosora?, ce a făcut el pentru-ca să fie demn de recunoștința noastră? și prin cari calități emnente ni-se impune a-i săpa în inimile noastre statuă de marmură?

Cât de frumoasă este viața omului, când acesta în virtutea puterilor cu cari a fost înzestrat de Creatorul, ridicându-se peste neajunsurile zilnice își îndreaptă ochii spre un ideal visat de milioane de însetoși după adevăr, frumos și plăcut; cât de frumos e a fi stăruia conducătoare a gloriilor; cât de frumos e a trăi și a lupta nu pentru interesele tale proprii, ci pentru idealul cel mai înalt, pentru care au luptat cei aleși: *umanitatea*.

Iată varga de oțel a vieții lui D. A. Mosora. Iată ce a fost Mosora pentru comuna care l'a născut, pentru școală, la care cu rară abnegațiune a lucrat timp de 11 ani; iată talismanul, care l'a condus în întreaga lui viață: *idealismul*. În scurtă, dar' exemplară-i viață a avut ocaziune să se dovedească pe deplin de ce a fost: un idealist și un harnic învățător, în cea mai largă accepțiune a cuvîntului.

În spinosă și ingrata carieră de învățător — după cum o numesc cei mulți, — micile inconveniente și ingratitudea, de care se isbea toți acești modesti pionieri ai cul-

turei naționale, n'au fost în stare nici pe de parte să-i clatine voința de fer, care și-a ridicat un ideal, pentru ajungerea căruia repozatul încă din tinerețele sale și-a pus toate puterile. Ținta lui, pe care și-a determinat-o ca puțini alții, n'a fost o utopie, peste care astăzi, după moartea lui să se potoa trece la ordinea zilei, ci din contră, considerând superioritatea ei, ea trebuie să fie ținta tuturor acelora, cari prin poziția lor sunt chemați a educa generațiile viitoare în spirit național, și de la destoinicia cărora atârna soarta și viitorul unui neam întreg.

Mai eri-alaltăeri, când puterile-i fizice îi slăbiseră cumplit, când simția, că nu peste mult se va despărți de aceia pe cari i-a iubit mai mult și pentru cari s'a jertfit, scria în prefața cărții sale, pe care ni-a lăsat-o nouă ca dovadă de neprețuită dragoste pentru alții**): „Am fost condus totdeauna numai de dragostea ce am pentru faptele obștești românești, mai ales de cele-ce sunt rîde ale adevăratului idealism”. Și că acestea nu sunt cuvintele fariseului, o știm noi, cei cari l'am cunoscut în viață și cari numai acum după moartea lui vedem pe cine am pierdut.

D. A. Mosora s'a născut la 26 Octombrie 1874 în Seliște, din cea mai fruntașă familie. Tatăl său *Nicolae Aldea Mosora*, prototipul abnegațiunii de sine, când era vorba de interesele obștești era cel mai desinteresat anteluptător al drepturilor poporului din Seliște, care i-a și răspălit ostenele prin încrederea ce și-a pus-o în el, alegându-l în decurs de 15 ani primar al său și reprezentant al aspirațiilor sale. Cei 15 ani vor rămâne neșterși din amintirea generației de azi și nu vor putea fi trecuți cu vederea din partea istoricului imparțial și nepreocupat al comunei Seliște. În casa părintească D. A. Mosora împreună cu ceilalți frați ai săi — la număr 15, cari cu excepțiunea unuia toți s'au mutat în împărăția dreptilor — a fost împărțit de o frumoasă, liberă și românească creștere, care în virtutea calităților moștenite de la părinți din zi în zi a fost încununată cu fel de fel de flori alese. Încă din copilărie a atras atențiunea părintelui așezor consistorial *Nicolae Ivan*, care lega de tinerul vâstar frumoase speranțe. De atunci repozatul a fost favoritul părintelui așezor, care n'avea bucurie mai mare de cât când vedea, că sâmența aruncată a prins în harnicul învățătorii rădăcini adânci, cari au adus mai târziu rîde imbelșugate. La îndemnul bunului său ocrotitor, ca tîner de 17 ani îmbrățișeză cariera de învățător, convins fiind, că pe nici o carieră nu potoa aduce mai mult folos națiunii sale de cât pe aceasta, căreia în tot decursul celor 11 ani și-a dedicat toate puterile spirituale cu cea mai rară abnegațiune. Ca puțini alți colegi ai săi, cetia și studia neconștient, și în

**) „Zile memorabile pentru Seliște și jur”, D. A. Mosora. Sibiu 1904.

*) N. Iorga: Sămănătorul 1903, pag. 678.

Combe a constatat, că pauzele sporesc activitatea spirituală a elevilor și fac de scade numărul absenților din cauză de morb. Când timpul e favorabil, adică nu plouă, nu ninge, nu e vînt prea mare, nu e ger, copiii să iese toți din clase, să meargă în curte, la larg. În clasele deșertate de elevi să se deschidă toate ferestile, ba chiar și ușile, ca în felul acesta să se primenească tot aerul din clase. Cam 5 minute înainte de a se rentoarce copiii, să se închidă toate ferestile și ușile, cu deosebire iarna, când ori și-cum aerul proaspăt ce a intrat de afară e mai rece și trebuie puțin încălzit.

Când timpul nu permite, ca școlarii să iese în curte, să se preumbe pe coridoarele închise sau în alt local închis.

În cursul pauzei școlarii să se preumbe nejeșiți, când e cu putință să-și aranjeze scurte și neobștoare jocuri, dar ei de ei, nu sub conducerea învățătorilor. Ori-ce amestec al acestora ia farmecul și stîrbesce folosul pauzelor.

Timpul pauzei este cel mai potrivit, ca școlarii să-și isprăvească necesitățile corporale.

Așadar pauza urmărește o recreație spirituală și corporală. De această recreațiune nu e permis a lipsi pe nici unul dintră școlari.

Să trecem acum la ocupațiunea din școală a elevilor. Vor fi a se lua în revistă cetirea, scrierea, desenul și lucrul manual.

Prima și principala ocupațiune a elevilor este cetirea. De cum intră în școală și până când termină cu ea, mereu cetesc. Ei cetesc la început ca să învețe alfabetul, să învețe peste tot a ceti, și apoi cetesc, ca să-și câștige stocul necesar de cunoștințe istorice, geografice, etc.

În urmăre este numai natural, dacă igiena cere, ca cărțile ce se dau în mâna elevilor, să fie corespunzător construite, să nu supere ochii copiilor.

În rândul prim tiparului să fie acomodat.

La tipărirea unei cărți este a se considera: înălțimea și lățimea literelor, apropierea literelor una de alta, distanța dintră două șire și lungimea acestora.

Abc-ul să-și învețe copiii de pe tabele, pe cari sunt tipărite litere mari, până la o înălțime de 14 mm și o lățime corășă punătoare. Altcum tiparul cărților, menite pentru clasele inferioare, să fie cu litere înalte de 1.75 mm, late de 0.25 mm, pentru clasele superioare cu litere înalte de 1.50 mm și late de 0.25 mm. Apropierea dintră litere să fie de 0.50 mm. Distanța dintră șire să fie de 3—3.50 mm și lungimea șirelor de 80—100 mm. Șire mai scurte sunt foarte nepractice, de oare-ce elevii le sar ușor, iar șirele mai lungi necesitează mișcări incomode ale capului.

La nici o întîmplare să nu se cruțe hîrtia îndesând literele și șirele.

Pentru ilustrarea importanței apropierii literelor și a distanței dintră șire, servească pasagiul următor, reprodus de două ori, tipărit cu aceleaș litere, cu care s'a tipărit întreaga această scriere. În prima reproducere însă literele sunt mai departe unele de altele, în a doua reproducere și distanța dintră șire e mai mare.

„Nobleța caracterului e încoronarea și gloria vieții. E bunul cel mai prețios. E singurul, care în stima generală ține loc de rang și de bogăție; singurul care înobilează ori-ce carieră și ridică ori-ce poziție în ochii societății.”

„Nobleța caracterului e încoronarea și gloria vieții. E bunul cel mai prețios. E singurul, care în stima generală ține loc de rang și de bogăție; singurul care înobilează ori-ce carieră și ridică ori-ce poziție în ochii societății.”

Hîrtia, pe care se tipărește cartea să nu fie prea scilicioasă, nici prea albă; mai practică e hîrtia, a cărei culoare bate ceva în galben. Hîrtia necorespunzătoare supără ochii și îngreunează cetirea în măsură considerabilă.

Ca cetirea să nu strice ochii, pe lângă un tipar potrivit și o hîrtie corespunzătoare, mai e necesitate de o iluminare suficientă a piesei de cetit. Aceasta se poate ajunge prin iluminarea corespunzătoare a salei și prin ținerea corectă a cărții sau caietului. Elevul, când cetesc, nici odată să nu fie cu fața întoarsă spre fereastră, ci totdeauna cu spatele pe jumătate către izvorul lumii. Un memento, mai ales pentru învățătorii, cari au obiceiul de chema elevii pentru cetire în apropierea catedrei.

A doua ocupațiune în școală este scrierea.

Dintră toate ocupațiunile școlare scrierea este, care le poate cauza cele mai mari neplăceri; îndeosebi ea poate strica ochii și altera dezvoltarea corectă, simetrică a scheletului.

Ca ochii să nu sufere, e necesar, ca amândoi să se afle întotdeauna la egală distanță dela obiectul ce fixează, caiet sau carte, și ca distanța aceasta să nu fie mai mică de cum este punctul de apropiere al ochiului. Ori-ce abatere în această privință are urmări rele pentru ochi.

Când un ochi este mai aproape de obiect de cât celalalt, unul din ei are să se forțeze pentru a nu conturba vederea, în urmăre se va obosi mai iute. Când obiectul se află dincoace de punctul de apropiere al ochilor, amândoi au să se forțeze pentru a vedea corect, în urmăre amândoi sunt espui și se prea obosi.

(Va urma).

seceta și indiferențismul ce ne caracterizează aducea considerabile contribuțiuni pentru ai săi îndemnându-i la muncă serioasă, la care el totdeauna premergea cu exemplu. În școală era neîntrecut. Corectitatea, esactitatea, stăruința dimpreună cu firea sa intransigentă făcea din el cel mai excelent dascăl al tinerimei. Metodul practic de a espune un obiect, de a lămurii o problemă din toate punctele de vedere, și-l însușise atât de bine, cum rar se mai vedea la alții. Când da explicațiunea unui lucru, puteai fi convins, că nu s'a omis nici cea mai neînsemnată notă caracteristică, prin care s'ar facilita deplina înțelegere. Și munca i-se răspălăsea, căci în școală, în urma abnegațiunii și a acestui mod de predare plastică și instructivă, dobânda rezultatele cele mai strălucite.

Afară de școală, în viața publică era un factor valoros, respectat de toți câți îl cunoșteau. În conferențele învățătorești și pe la diferite adunări era cel mai însuflețit și provoca discuții dintr-o parte mai interesante, al căror fir de comun îl purta regretatul Mosora. Reuniunea de înmormântare de aici e meritul exclusiv al său și faptul, că în Seliște s'a pornit o bună mișcare literară, earăși se legă de numele lui Mosora, care în calitate de bibliotecar al bibliotecii școlare nu putea din destul recomanda citirea și răspândirea scrierilor literare-naționale.

Iată câteva note din viața unui învățătoriu de la sate. Iată calități, cari nu ar face rușine nici unui bărbat diplomat și cari singure sunt în stare a ridica ca monument aere perennius aceluia, care le posedă.

Acesta a fost Dumitru A. Mosora. Un idealist și un învățătoriu în cea mai vastă accepțiune a cuvântului, — ceea-ce e mai mult de cât un învățat. Pururea imi voi aduce aminte de ultimele lui cuvinte, pe cari în ora morții le-a adresat soției sale, și cari singure ar putea vesti cine a fost D. A. Mosora: „Pe copilul nostru, Horia, să nu-l depărtezi din Seliște. Să crească unde am crescut și eu!”

Acesta e testamentul regretatului Mosora, pe mormântul căruia depunem o lacrimă ferbinte. N. Foișor.

Pentru catedrală.

La colecta pentru zidirea catedralei noastre archidieceane din Sibiu au mai intrat următoarele contribuiri:

I. Pe lista parohiei Căstău (tractul Orăștie): cassa bisericeii 20 corone; comuna pohtică 20 corone; Vasile Sinton, notariu, 2 corone; Filimon Medrea, primariu, 1 cor. 40 fileri; Maria Andreiu, Valeria Andreiu, Salomia Danil, câte 1 coronă; mai mulți credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 19 corone 4 fileri. În total 65 corone 44 fileri.

II. Pe lista celor trei parohii din Rășinari (tractul Sibiu):

a) lista parohiei I. (paroch Iosif Goga): cassa bisericeii 100 corone; v. d. Maria Ș. Cioran, în memoria răposatului ei soț Șerban Cioran, fost paroch în Rășinari, 25 corone; Aleman Tăpălagă (nr. casei 8), Ioan Simion, câte 20 corone; Nicolae Vidrighin, Dumitru Vidrighin senior, Bucur Lungu (374), Nicolae Crețu (865), Șerban Cruciat (901), Șerban Ilcuș, Bucur Căndoiu (787), Petru Sas (10), Coman Șogan și familia, Irimie Dancăș (807), Coman Crețu (505), Ana Comșa Aibu (504), Simion Achim senior, câte 10 corone; Nicolae Ciucean, Voicu Clôje, farmacist, câte 6 corone; Comșa Tăpălagă (708), Nicolae Jurcoiu (709), Petru Mitrea (25), Dumitru Vidrighin junior, Radu Bănciă (427), Vasile Naita (554), Bucur Lungu Grosou, v. d. Marina Șogan, câte 5 corone; Șerban Jianu, Comșa Mitrea (569), Almăsi Jóska, Petru Băra (568), câte 4 corone; Bucur Lungu (695), Petru Mitrea (561), Oprea Dănoiu (175), Aleman Bratu, câte 3 corone; Nicolae Fruman, Aleman Siman, Ioan Vidrighin (682), Petru Mitrea (758), Maniu Pitariu (528), Nicolae Bănciă (500), Maniu Pitariu (565), Petru Minea, Ioan Lubinski, Dan Omotă, Coman Tătoiu, Maniu Hurdubelea, Aleman Mitrea, Ioan Tincu (635), Bucur Băra (668), Ioan Bozdoghină, Gurea Bratu, Bucur Poplăcenel, Bucur Sfăciog, câte 2 corone; Ana Albu, Bucur Secu, Maniu Tătoiu, Aleman Vidrighin, Ioan Man, Ca-

potă, Dan Minea, Coman Bucurel, Ioan Șecu, Dan Cruciat, Simion Găță, Vasile Vasiliu, Dobra Al. Albu, Ioan Muntoiu, Maria Lubinski, Stan Ștefanuță, Șerban Ilcuș, Ioan Ilcuș, Mihail Bărsan, Nicolae Poplăcean, Aleman Mitrea, Nicolae Băra, Paraschiva Fleșchin, Ioan Omotă, Petru Mitrea, Ioan Omotă, Flăorea I. Poplăcean, câte 1 coronă; mai mulți credincioși, cu contribuiri sub 1 coronă, 9 cor. 30 fileri. În total 448 corone 30 fileri.

b) lista parohiei II. (paroch Maniu Lungu): Dr. Ilarion Mitrea 70 corone; Petru Brote (nr. 759), Maniu Podariu (692), v. d. Stanca Ioan Tăpălagă, în memoria răposatului ei soț, Bucur Jurcoiu, Iacob Isdrail, câte 10 corone; Dumitru Tincu, Aleman Dancăș (790), Stan Marin, câte 5 corone; Petru Vidrighin (712), Coman Șogan (749), câte 4 corone; Serviu Vidrighin, locotenent, Maniu Vidrighin, v. d. notariu pensionat, câte 3 corone; Nicolae Lungu, terariu, Bucur Blonca, Coman Borchină, Ioan Bănciă (687), Maniu Băzu (673), Ioan Droc, Ioan Fruman, Măruța B. Lungu, câte 2 corone; Nicolae Roman, Savu Lungu, v. d. Ana P. Hambășan, Ioan Lungu (695), Ioan Poplăcenel (704), Bucur Siman, Iosif Răpop, v. d. Pria C. Grebeșea, Maniu Roșca, Ana . . . , Ioan și Maria Băzu, Maniu și Stanca Bratu, Șerban Borchină, câte 1 coronă; Maniu Bozdoghină 40 fileri. În total 181 corone 40 fileri.

c) lista parohiei III. (paroch Vasile Runcian): v. d. Stanca B. Fruman (nr. 938) 10 corone; Man Fleșchin (60) 6 corone; Ana Dumitru Bărgăzan (1138), Sora V. Droc (512), câte 5 corone; Petru Sădeanu (1369), Șerban Răpop (480), câte 4 corone; Șerban Smunchin (476), Ioan Ștefanuță (31), Bucur Cichindelean (690), Vasile Bloz (66), Ioan Mușu senior (408), Ana Stan Tincu (1492), Bucur Cotora (422), Ișă Bănciă (33), Bucur Poplăcean (459), Ioan Șerbănoiu (536), Maria Iacob Vasile (1138), Coman Vidrighin (1384), Nicolae Mușu (518), Bucur Bozdoghină (470), Ana Șerban Băra (390), câte 2 corone; Radu Grama (11), Stana Vasiliu (20), Aleman Cichindelean (690), Iacob Isdrail (68), Voicu Duca (55), Maria Coman Opreș (53), Vasile Dindărează (276), Ioan Cichindelean (283), Stana Secu (410), Ioan Sas (410), Petru Băzu (439), Petru Mușu senior (7), Bucur Ilcuș (452), Man Capotă (454), Ana Bozdoghină (470), Bucur Crețu (1432), Stana B. Poplăcean (1378), George Poplăcean (965), Petru Mușu Băncă (993), câte 1 coronă; mai mulți credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 12 corone 48 fileri. În total 95 corone 48 fileri.

III. De la: Gregoriu Crăciunaș, paroch în Ciubanca (tractul Dej) 200 corone; Constantin Proca, paroch în Rășnov (tractul Brad) 100 corone; Cornel Popescu, paroch în Deva (tractul Deva) 100 corone.

NOUȚĂȚI

Prelegerea publică de poimâne (Duminecă): „socialismul ca primejdie națională” a dlui asesor Nicolae Ivan, cum am amintit în numărul anterior, va fi foarte instructivă. Nu dubităm că publicul român va usa de buna ocaziune de a asculta această prelegere, care — cum se știe — se va ține în sala festivă a palatului comitatens. Inceputul la 5 ore după amiază.

† Dumitru A. Mosora. Mercuri după amiază s'a făcut înmormântarea învățătorului Dumitru A. Mosora din Seliște, trecut prea curând din căta bunilor și harnicilor lucrători pe terenul învățământului popular. În calea sa din urmă a fost însoțit de înfrângă poporația Seliștei, de colegii săi de la școala din Seliște și de numeroși învățători din comunele învecinate. Autoritatea noastră superioară școlară a fost reprezentată prin reterentul școlar Lazar Triteanu, ear' învățătoria din tractul Sibiu prin învățătorul Candid Popa, inv. la școala de aplicație a seminarului teologic-pedagogic archidiecean. Serviciul divin al înmormântării a fost condus de protopresbiterul Seliștei, Dr. Ioan Stroița, care la fine a ținut o frumoasă și emoționantă predică. — Odihnească în pace!

Ôspe regal la Viena. Oscar II., regele Svediei și Norvegiei, a sosit la Viena alături de dimineță, fiind primit din partea M. Sale împăratului și rege al nostru cu mare pompă și multă prevenire. Regele Oscar n'a mai fost la Viena din anul 1885. Cum se știe, regele Oscar va merge de la Viena la Abbazia pentru petrecere de mai mult timp, unde l' așteaptă soția sa, sosită acolo la începutul săptămânii curente.

În legătură cu acesta înregistrăm, că pe la mijlocul lunii viitoare va sosi la Viena, ca ôspe al M. Sale, tinerul rege Alfonso XIII. al Spaniei. Acesta fiind june, probabil că face vizită cu scop de căsătorie.

Nou deputat sinodal. Fiind a se înregistra locul de deputat sinodal preotesc al cercului XVI (Sighișoara), ajuns în vacanță prin repozarea protopresbiterului Nicolae Moldovan (Agnita), colegiul preotesc întrunit eri (Joi) în Sighișoara a ales unanim pe protopresbiterul Demetriu Moldovan, protopresbiter al tractului Sighișoara.

Un ardelean comandant în marina de război a Japoniei. Ziariul „Vremea” (București) scrie următoarele: Un oficer român, care și face stagiul în armata austriacă, s'a reîntors zilele trecute la București și a adus camerașilor săi o veste interesantă. Atașatul militar japonez din Viena a comunicat oficerului nostru, că de present se distinge în războiul din estremul Orient un oficer japonez de origine română și anume contra admiralul Neagay, comandantul flotei de torpile, care n'ar fi altul de cât un Neagu din Ardeal.

„Conspirație”? „Magyar Polgár” (Cluj) are o telegramă din Oradea-mare, de cuprinsul, că „în cinci comune din B. hor s'a dat de urmele unei conspirațiuni, ai cărei complici sunt țărani români. Se afirmă, că agenți din comitatul Cojocnei ținneau cu țărani conveticele nocturne, în cari li îndemneau, ca în o zi anumită să se rescole și să ucidă pe toți domni unguri de pe acolo. E în curgere cercetare severă”. — Atâta spune telegrama. Nouă ni se pare însă, că earăși e vorba de vr'o scornitură ca multe altele din trecut despre preținse „conspirațiuni valahe”, cu scop de a abate atențiunea de la cine știe ce trebôre ale celor cari alarmează opinia publică cu scornituri de acestea.

Corone false. Se scrie din Deva, că aprôpe prin toate orașele mai de seamă din comitatul Hunedôra sunt în circulațiune corone falsificate așa de perfect, în cât numai după sunet se deosebesc de cele veritabile. Firele investigației indică spre Hațeg isvorul din care ies în circulație coronele false.

Inecat în ciubăr. Lucrătorul Ujvári József din Cluj a pecat Marti dimineță la lucru împreună cu soția sa, lăsând a casă un copilăș de doi ani în grija unei fetei de 11 ani. Peste zi copilul a eșit în curte să facă achil, ear' mititelul rămânând singur în casă s'a apropiat de un ciubăr plin cu apă și — cine știe cum — a cădut în ciubăr pe capul în jos. Când a intrat în casă fetița, copilul era deja mort.

Pământ românesc în mâni evreești. Ziarele din București publică o statistică, din care se arată că trustul (companie) evreesc Fischer în 1902—1903 avea în arândă în România 185.235 hectare de pământ. În anul 1901—1902 avea numai 135.985 hectare; deci diferența din un singur an e plus 47.240 hectare. — Tristă statistică!

Êrna a doua. După câteva zile calde și senine ca la începutul verii, êrna s'a socotit să se mai încuatiizeze pe la noi pe câtva timp. De eri dimineță a început ninsoare, la început rară și udă, ear' de eri s'era dăsa și uscată, acoperind cu alb stradele orașului și câmpul din împrejurime. Pe când însă pe la noi se încuipă êrnă nouă, din nordul Ungariei vin știri de ploa și esundarea riurilor. Deosebi în comitatele Zemplén și Sáros de vr'o zăce zile plouă necontentit; drumurile s'au stricat, în urma ploilor, așa mult, în cât comunicațiunea e întreruptă pe multe locuri, riurile s'au umflat și au dat peste țermuri, inundând deosebi în jurul orașului Sárospatak întreg hotarul.

Foi oprite pentru Ungaria. Ministerul de comerț al țerei noastre a detras debitul postal ziariului „Der freie Arbeiter”, ziariu anarchist din Berlin, și cãlindariului „Minervei pe 1904” (București).

Foile humoristice. Nu știm, publicul nu e accesibil pentru humor, ori foile noastre humoristice nu sunt ceea-ce ar trebui să fie, dar iapt e, că — nu numai la noi, ci și în România foile humoristice românești rar dacă se pot susține un an doi, trecând în căta morților, din cauza lipsei de abonați. În timpul mai nou singur „Futurul” de la Oradea-mare a dat semne de ceva vitalitate. Și acela

însă, numai redactorul și proprietariul Iustin Ardelean va ști cu ce greu se susține. Cu atât mai splendid le merge foilor humoristice magiare, cari de-și sunt o sumedenie, totuși au trecut destulă. Adevărat, că sunt și bine redactate. Într-o acestea, una dintr-o cele mai bune, atât ca text, cât și ca ilustrațiuni, e „Kakas Márton” a lui Rákossy Victor („Simpul”), care apare în fie-care săptămână, în Budapesta.

Economii cari voesc să aibă recoltă bogată s'ă și procure semințele trebuincioase de la casa de semințe ces. și reg. de curte Edmunda Mauthner, Budapesta, Rottenbiller-utca 33. Firma trimite ori-cui bogatul seu precurent ilustrat, de 262 pagini. Prețurile semințelor, veritabile, curățite cu îngrijire, sunt efitine. Deosebi vrednice de amintit sunt semințele de napi de nutreț impregnate și asortimentul bogat de sorte nobile de bucate.

Mama salvată! Așa scrie un fiu recunoscător domnului Albert Müller din Budapesta V. Vadsz-utca 42/V., inventatorul crucii electro-magnetice nr. 86,967 R. B. Scrisoarea sună astfel: Stimate dle Müller! Nu mă pot reține de a nu-ți exprima cordiala mea mulțumită, căci dacă există pe lume un mijloc cu efect, atunci acela este numai al dvostre Mama a suferit de stomac de 15 ani și a fost cercată de reumatism într-asa măsură, că nu mai nutriam nici o speranță de a putea reține în viață. Ea s'asemăna cu scheletul unui om, nu putea să-și miște nici un membru al corpului și trebuia tractată ca un copil mic. Mi-am luat însă refugiu la distinsul aparat al d-tale, la crucea dublă electro-magnetică nr. 86,967 R. B. și spre deplina noastră bucurie, mama, după ce a purtat aparatul 4 săptămâni, a putut părăsi patul, și acum mulțumită lui Dzeu, se află bine și sănătoasă. Nu pot în de ajuns pune la inima fie-cărui care suferă de astfel de bôle, să se adreseze d-tale și să folosească binecuvântatul dvostre aparat. Primește dle Müller, încă odată cordiala noastră mulțumită. Bunul Dzeu să te țină și să-ți răspălădească bogat invenția d-tale. Cu stimă, George Parth în Baracka.

Din public. *)

Mulțumită publică.

În vara anului 1903 s'a renovat biserică de lemn din comuna Bulzești-de-sus (tractul Zarand), ear' în 21 Septembrie s'a efectuit actul sfințirii. La acel act solemn au luat parte și străini de prin satele vecine, într-o cari a fost și dl notariu Mihail Cosma din Rășcuțiu, care la această ocaziune a dăruit bisericeii noastre o Evanghelie cu litere latine, în preț de 30 corone. În 27 Ianuarie st. n. 1904 am primit Evanghelia din partea dlui notariu procurat de la Librăria archidieceană din Sibiu. Comitetul parochial își ține de a sa datorință a-i exprima și pe această cale cele mai sincere mulțumite, rugând pe bunul Dzeu, ca această faptă nobilă să i-o serie în cartea vieții vecinice, fiind vrednică de imitat de toți românii nostri.

Bulzescii-de-sus, la 25 Ianuarie st. v. 1904

În numele comitetului parochial:

Avram Giurgiu
capelan.

Dare de sémă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea petrecerii arangiată de „Reuniunea femeilor române gr.-or. din Făgăraș și jur” au binevoit a suprasolvi:

Dr. Nicolae Șerban, deputat, 20 cor., Constantin Șerban, proprietariu, 8 cor., Dr. Ioan Turcu, adv. și Dr. Rozenberger János, adv., câte 5 cor., Dr. G. Moldovan, medic 4 cor., Dr. Fejérvári Adolf, adv., Iancu Turcu, pretor, și Ioan Dejenar, comptabil, câte 3 cor., Daniil Gabor, ingineriu, Aneta Stoica de Vist, Alexandru Popa, preot, 2 cor., Petru Bărbat, notariu, 1 cor. Au intrat oferte de la: Nicolae Chiornită, proprietariu, 3 cor., Iosif Opreș, preot, și George Borzea, notariu, câte 2 cor. Suma intratelor 418 cor., din cari s'au spesat 306 cor. 64 fileri. Profit 111 cor. 36 fileri.

Făgăraș, din ședința comitetului reuniunii, ținută la 6 Februarie 1904.

Maria Dan
presidentă.

Ioan Berescu
secretariu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primește răspunderea.

Posta redacției.

Dlul P. C. E prea târziu! După o lună și jumătate de la instalare nu mai publicăm nici un raport.

Teatrul orașenesc.

Sâmbătă (27 Febr.): „Zapfenstreich”, dramă în 4 acte, de F. A. Bayslein. Noutate.

Duminecă (28 Febr.): după amiază „Fatinitza”, operetă în 3 acte, de F. Suppé, ear' s'era „Das süsse Mädel”, operetă în 3 acte, de H. Reinhardt.

Nr. 120 1904.

[41] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **capelan** în parohia **Sita-Buzău**, tractul Treiscaune, pe baza rezoluției Ven. Consistoriu arhidiece-san din 27 Ianuarie a. c. nr. 875 Bis., se eserie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fa-sionate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și înainta suplicile instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiterial în Bereczk, comitatul Hárómszék, și a se pre-senta în vre-o Duminică ori sârbătoare în bi-serică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Brețcu (Bereczk) 4 Februarie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial. Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Treiscaune.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Candidat de avocat

cunoscător perfect al limbii magiare și române află aplicare în cancelaria advocațională a lui **Dr. Mátyás Lázár**, Sibiu, str. urezului 11.
(81) 6—7

Ingrijirea dinților e cu totul greșită dacă se crede că lucrul principal este a clăti gura cu o apă antiseptică, și că acesta e de ajuns. Ingrijirea dinților însă este deservită dacă drept orientare se iau experiențele de ani de zile ale dentistului de curte ces. și reg. Dr. **I. G. Popp** din Viena XIII/6, și se folosește de **apa de dinți și de gură anaterin**, pentru că acesta intrunește următoarele calități: are aromă particulară și este avantajoasă pentru dinți și gingii, împiedică putrețirea, pe când gura rămâne fără miros, și contrar celorlalte ape de gură are puterea de a disolva necurațenia de pe dinți și flegma, fără vre-o stricăciune ore-care; afară de aceea împiedică cu succes ori ce durere de gură de dinți, și de gingii. În același timp se folosește **crema de dinți anaterin**, în tuburi, pentru ca să se împedice formarea de petă și să rămână dinții frumoși, curați, în coloră proaspătă, naturală, și sănătoși. Veritabilele preparate anaterin (apa de gură numai în sticle à 2-80, 2 și 1 cor., crema de dinți à 60 fil.) sunt recomandate de profesori și medici, deore ce s'au convins și despre aceea, că ele au rarele calități de a nu conține acizuri și a nu face spumă, cari sunt stricăcioase gurii și dinților. *Se coperă în farmacii, drogerii, prăvălii mai alese, cum și în depozitul principal Carol Morscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Lingner, farmacist în Sighișoara.* [18a] 2—18

Fabrică: Nyerges-Ujfalú (cott. Esztergom)

Telegrame: Eternit Budapesta.

Telefon: 12—92.

Fabrică: Vöcklabruck (Austria-sup.)

ARDESIE ETERNIT**ARDESIE DE CIMENT-ASBEST**
PATENT LUDWIG HATSCHEK

Material de coperit indestructibil, ușor, ales și efin.

[29] 3—12

ETERNIT-WERKE LUDWIG HATSCHEK BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 33.

Referințe de prima clasă!

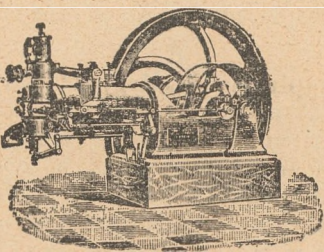
Garanție!

Producție anuală 1500 vagoane!

Cereți prospect!

Fabrica de motoredin **Dresda**, societate pe acții
(înainte Hille) Filială și atelier:**IGNÁZ GELLÉRT & Co.**Budapesta, VI., Theresienring nr. 41.
— (Telefon 12—91) —

Recomandăm **motorele de benzin** și **locomobilele de Dresda**, și **instalațiile pentru estragerea gasului la motore**, recunoscute ca cele mai bune, mai deservite și mai durabile construite.

Manuare simplă!
64 distincții!Exploatarea cea mai
efină!
8 medalii de stat!**8000 motore livrate, spre deplină mulțamire!**

Pentru **mânarea morilor**, la **sdrobitul bôbelor**, pentru **magazine de nutreț**, **economii de lapte**, **tăiat lemne**, **pumpe de apă**, **îmblătit** și pentru **ori-ce lucrări economice și industriale** — cea mai bună putere de exploatat. — **Motorele de Dresda** au fost distinse la **tôte concurențele și esposițiile cu premiile prime.** [18] 5—10

— **Condiții de plată favorabile!!** —

Cele mai estinse garanții!!

Non! În Budapesta am deschis un atelier principal sub conducerea unui monter primar cu cel mai dexter personal de specialit.

Deschidere de cofetărie.

Imi permit a anunța on. public sibiian și din jur, că am deschis în piața de aici, **strada cismădiei nr. 61** (colțul dintre str. cismădiei și piața Hermann) o

cofetărie-filială

unde on. public consument va afla, ca și în cofetăria mea principală din **piața mare nr. 13** toți articlii aparținători branșei mele, precum: **prăjituri și torte zilnic pro-spete**, **bombône de cea mai fină calitate**, **înghețată și cafea înghețată**, **ciocolată**, **cafea cu lapte escelentă**, cele mai feliurite lichioruri și vinuri fine etc. etc. [44] 1—1

Comande de torte și prăjituri etc. se pot face și la filiala mea și se vor esecuta cu cea mai mare promptitudine.

Cerend și pentru noua mea întreprindere spriginul on. public consument și asigurându-l de un serviciu totdeauna real și satisfăcător, semnez

Sibiu, 24 Faur 1904.

Cu distinsă stimă

Iuliu Boda, cofetar.**Sudorea picioarelor**

se vindecă radical prin folosirea pravului

„universal antisudoric“din **farmacia la „ursul negru“** a lui**Guido Fabritius****Sibiu.**

Să se folosească numai numitul prav!

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și esoperază **împrumuturi pe pământuri și edificii** cu cele mai favorabile condiții și cele mai efine interese, și anume pe termen de **10—70 ani cu 2%—5³/₄%**.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, cum și la oficeri, credit simplu și fără giranți. [1] 11

La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă pentru răspuns.

„PECUNIA“

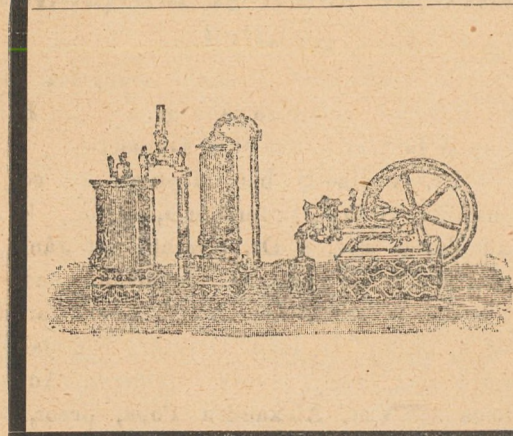
întreprindere de credit

Sibiu (Nagyszeben) strada poplăcii nr. 27.

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger

ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Representanță generală și deposit:

B. Dénes, Budapesta,
VI., Váci-körút 61.**MOTORE 2—20 HP de vapor,**
gas, benzin, petrolin.**Locomobile de petrolin 2—25 HP.****Instalații pentru estragerea gasului 2—3**
fil. spese de exploatare pentru fiecare HP și oră.Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai efină
putere de exploatare. — Cel mai efin isvor de cum-părare. — Plătiri favorabile.
Preț-curent gratis și franco. — Representanți soliști
din provincie se acceptază. [9] 8—20

Am onóre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufacturădin **piața mică nr. 2**, tot în **piața mică nr. 11** în dosul **păpucarilor**.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone a-nual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a puté servi cu prețuri și mai efine, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum **bumbac, pâr, lănică, arniciu, țesături**, mai multe soiuri de **pânză**, cum și **cârpe de pâr**, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în **cămăși de chiffon**, **creton**, **Oxford** și **Trico**, apoi **ismene**, **gulere**, **manchete**, **cravate**, **cuveture de lână** și **bumbac**, **plapome** în **creton**, **ruș**, **satin** cu **vata umplute**, **ploiere**, **cămăși de dame**, **camisole**, **fuste**, **cretonuri**, **pergaluri**, **barcheturi**, **stofe de pâr**, și **tôte căptușelile** recerute la efectuarea **hainelor de dame** și **bărbați**, cum și alți o-mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre efinătatea și soliditatea prăvăliei mele. [39] 2

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu totă stima

Aurel Popescu.